

TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 7. september 2017 truffet vedtak i

Sak nr: 17-054 (arkivnr: 17/696)

Saken gjelder: Klage fra A og B på tingrettsdommer C ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Bjørn Eirik Hansen
Ketil Myhre
Svein J. Magnussen
Turid Ellingsen

Bjørn Eirik Hansen møtte som varamedlem for Randi Grøndalen, som hadde forfall.

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som utvalget ikke kan vurdere.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer C.

Innledning:

Ved brev av 20. april 2017 har A og B klaget på tingrettsdommer C ved X tingrett. Klagen gjelder dommeradferd og sen saksbehandling. Klagen er forelagt tingrettsdommer C, som ved brev av 20. juli 2017 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra bostyrer, advokat D og advokat E. Klagen er supplert ved brev av 21. august 2017. Sorenskriver F ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Klagen har tilknytning til et offentlig skifte av et dødsbo.

G døde 10. august 2012. Hans ektefelle, H, skulle overta boet i uskifte, men døde 22. oktober 2012. Boet ble deretter tatt over til privat skifte av fellesbarna A, J, B og K. Etter begjæring fra arvingene ble det åpnet offentlig skifte av dødsboet 18. mai 2015 og advokat D ble oppnevnt som bostyrer. Tingsrettsdommer C var dommer på saken i tingretten og mottok i den forbindelse diverse henvendelser fra arvingene om bostyrers håndtering av dødsboet.

Klager – A og B – har i hovedsak vist til følgende:

De har ikke mottatt et selvstendig svar fra tingrettsdommer C på deres kommentarer til bostyrers håndtering av behandlingen av boet slik de hadde forventet ved en slik henvendelse. Da de etterspurte svar ble det fra tingretten opplyst at tingrettsdommer C hadde besvart henvendelsen 13. desember 2016 sammen med svaret til advokat E.

Tingrettsdommer C skrev den 13. desember: *"retten kan ikke se annet enn at bostyrer skjøtter sitt verv i samsvar med lov og god praksis"*.

De reagerer på at uttalelser fra bostyrer som de har oversendt til retten er innenfor lov og god praksis. De mener dette ikke er slik man bør oppføre seg når man opptre på vegne av retten.

De sendte en ny henvendelse til retten 16. januar 2017 hvor enkelte konkrete uttalelser fra bostyrer var gjengitt. De spurte hvorvidt uttalelsene var i samsvar med hvordan bostyrer burde opptre og ønsket svar på om dette var greit.

Retten viste da til svar av 13. desember 2016.

Dette oppleves verken saklig eller verdig, og de klager over at tingrettsdommer C mener slike uttalelser er i samsvar med lov og god praksis. Det er ubehagelig og mer enn de skal måtte tåle av bostyrer som skal være upartisk og opptre på vegne av retten.

Innklagede – tingrettsdommer C – har i hovedsak vist til følgende:

Det er noe uklart for henne hva klagen gjelder, men hun oppfatter at det dreier seg om påstått manglende oppfølging av klagernes innvendinger til bostyrers håndtering av dødsboet.

Den aktuelle bobehandlingen har vært preget av sterke uenigheter mellom arvingene etter at offentlig skifte ble åpnet i 2015, og har innebåret mye arbeid for bostyrer. Hun har som ansvarlig dommer på saken mottatt regelmessige redegjørelser fra bostyrer om arbeidet og fremdriften.

Klagerne innga 1. november 2016 et brev/notat til tingretten med et vedlegg på over 60 sider, herunder en rekke e-postutvekslinger mellom bostyrer og arvingene. Den 14. november 2016 sørget hun for at brevet ble oversendt de øvrige arvingene, bostyrer og klagernes advokat E. På

grunn av en lengre sivil sak varslet hun om at svar fra tingretten ikke kunne påregnes før i slutten av november 2016.

Den 25. november 2016 mottok retten et brev med vedlegg fra en annen arving i boet. Den 30. november 2016 utdypet advokat E klagernes innvendinger. Hun har forholdt seg til disse. I brevet går ikke advokat E nærmere inn på klagernes tidligere generelle anførsler om at de ikke lenger hadde tillit til bostyrer.

Hennes brev til advokat E, bostyrer og partene ble sendt 13. desember 2016. I brevet ba hun bostyrer legge frem etterspurt dokumentasjon for ordens skyld, og hun ba bostyrer vurdere tiltak for å sikre mest mulig likebehandling, da bobehandlingen måtte forutsettes å fortsatt ta lang tid. Hun kunne etter sin gjennomgang ikke se at det var noe å utsette på bostyrers håndtering av bobehandlingen. Hun var klar over klagernes synspunkter på bostyrers konkrete utsagn og handlemåte. Disse er vurdert når hun har konkludert som hun har gjort.

Den 16. januar 2017 sendte klagerne en e-post til tingretten, hvor det gjengis enkelte uttalelser bostyrer skal ha kommet med, og de avslutter med å stille spørsmål ved om dette er greit.

Den 22. januar 2017 sendt klagernes advokat E en anke over tingrettens beslutning av 13. desember 2016. Hun sendte 26. januar 2017 brev tilbake til advokat E og bad om at anken ble rettet. Videre skrev hun i brevets siste avsnitt: "*Retten har for øvrig mottatt en epost 16. januar 2017 fra din klient A. Denne vedlegges for ordens skyld til orientering. Retten har ikke kapasitet til å besvare løpende eposter direkte fra arvinger til tingretten på denne måten. Det legges til grunn at kontakt i saken nå går via deg, som representerer A og B.*" Retten mottok likevel en ny epost fra klagerne 13. februar 2017 hvor de etterlyste svar på sin epost av 16. januar 2017. Dette ble besvart fra tingretten dagen etter.

Hun har vurdert de reiste innsigelsene mot bostyrer. Hennes vurdering ble påanket, og anken ble forkastet. Hun kan for øvrig ikke se at det er noe ved hennes vurdering av saken som kunne grunnge en klage til Tilsynsutvalget.

Bostyrer – advokat D - har i hovedsak uttalt følgende:

Han har ikke noe å utsette på tingrettsdommer Cs behandling av saken.

Saken har medført en konflikt mellom de fire arvingene. De avdødes ene datter, J, har ved hjelp av sin bror, K, overtatt gården etter foreldrene. Datteren A og sønnen B ønsket også å overta denne. Det er trist at indre stridigheter skal gå utover bostyrer og dommer i saken.

A og B har klaget han inn for Disiplinærutvalget i Advokatforeningen som følge av det de mener er upassende uttalelser og brudd på god advokatskikk.

Advokat E som representerer A og B har også anket inn tingrettsdommers Cs beslutning av 13. desember 2016 inn for lagmannsretten. Det burde være tilstrekkelig i denne saken. Han kan ikke se hvorfor klagerne i tillegg forsøker å angripe sakens dommer.

Han håper at Tilsynsutvalget for dommere vil forstå realiteten i denne betente saken, og at det slett ikke er behov for kritikk av innklagedes håndtering av saken. Til orientering kan han opplyse at han har hatt flere telefonsamtaler med tingrettsdommer C for å orientere om bobehandlingen og for å forsøke å finne frem til løsninger. Tingrettsdommer C har av eget initiativ tatt kontakt med han etter at arvingene tok direkte kontakt med henne.

Advokat for klagerne – advokat E – har i hovedsak uttalt følgende:

Han forstår klagen slik at det bl.a. klages over at klagerne ikke opplever å ha fått et selvstendig svar på sin klage av 1. november 2016, som ble sendt inn av dem. Han opplever at klagerne har en forventning om at retten skal besvare en separat klage sendt inn av klagerne personlig, i form av en separat besvarelse.

Forholdene i klagerens henvendelse av 1. november 2016 er så langt han kan se, ikke en del av klagen av 16. oktober 2016 som han fremsatte på vegne av klagerne. Hans brev/klage omhandlet forhold knyttet til bostyrers praktiske håndtering av salg av gården og påfølgende førstehåndsutlodning.

Ved mottak av rettens beslutning av 13. desember 2016 oppfattet han det slik at retten ikke ga medhold i klagen av 16. oktober 2016. Han oppfattet ikke at beslutningen var en felles vurdering/ beslutning som også innebar at retten hadde tatt stilling til klagerens egenhendige innsendte klage av 1. november 2016 over utsagn fra bostyrer.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Fristen for å klage en dommer inn for Tilsynsutvalget er tre måneder etter at forholdet fant sted, eventuelt tre måneder etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet, jf. domstoloven § 237 fjerde ledd.

Den delen av klagen som gjelder henvendelsen til tingretten i november 2016 er inngitt mer enn tre måneder etter at forholdet fant sted, mens den delen av klagen som gjelder kontakten med retten i perioden januar til februar 2017 er innenfor fristen. Utvalget har vurdert de ulike henvendelsene og dommerens svarbrev til klagerne som ett sammenhengende forhold. Klagefristen anses dermed ikke utløpt for noen av punktene i klagen, jf. domstoloven § 237 fjerde ledd.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

I forarbeidene til domstoloven kap. 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd.

Utvalget viser bl.a. til Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 199 hvor følgende er uttalt:

”God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver. God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning. Videre vil spørsmål om brudd på god dommerskikk kunne komme inn i forbindelse med vurdering av hvordan saksbehandlingen utføres, herunder om dommeren opptrer sendrektig, er dårlig forberedt til møter og mangler organisering av forberedelsen til rettsmøter osv.”

Det er en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 174.

Klagen synes å gjelde to hovedpunkter:

For det første at dommeren ikke har gitt en særskilt tilbakemelding til klagerne, men at hun kun har besvart deres innvendinger i et brev til advokaten av 13. desember 2016. Det er videre påpekt at klagerne ved nye henvendelser til retten i januar og februar 2017, kun fikk en henvisning til brevet av 13. desember 2016.

For det andre har klagerne anført at det er kritikkverdig at dommeren ikke har funnet grunn til å reagere på bostyreres opptreden og uttalelser til arvingene. Hun har i stedet vist til at bostyrers uttalelser og opptreden er i samsvar med lov og god praksis.

Tilsynsutvalget legger til grunn at klagerne i begynnelsen av november 2016 sendte et brev til retten vedlagt en relativt omfattende e-post korrespondanse med bostyreren. Dommeren sendte brevet til de øvrige arvingene, bostyrer og klagernes advokat, og varslet samtidig at hun ikke hadde kapasitet til å besvare henvendelsen før i slutten av november. Dommeren mottok deretter ytterligere henvendelser fra arvingene og klagernes advokat henholdsvis 25. og 30. november 2016.

Dommeren sendte den 13. desember 2016 et felles brev til partene, klagernes advokat og bostyreren, der de ulike henvendelsene ble besvart. Utvalget legger ut fra dommerens redegjørelse til grunn at hun i dette svarbrevet hadde gjennomgått og tatt i betraktning de ulike innvendingene mot bostyrers håndtering av bobehandlingen, herunder klagernes anførsel om at bostyrer har kommet med kritikkverdige uttalelser.

Klagerne sendte ytterligere to henvendelser til dommeren, henholdsvis 16. januar og 13. februar 2017, der de på nytt stilte spørsmål ved bostyrers uttalelser og etterlyste svar fra dommeren. Utvalget legger til grunn at dommeren deretter sendte et brev til klagernes advokat og ba om at alle henvendelsen fra klagerne måtte gå via han. Hun henviste videre til svarbrevet av 13. desember 2016.

Det må være påvist kritikkverdige forhold over en viss terskel, f.eks. i form av krenkende utsagn eller klanderverdig saksbehandling fra dommerens side, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak.

Tilsynsutvalget kan ikke se at slike forhold er påvist i denne klagen. Utvalget viser til foranstående fremstilling av saksgangen. Det fremgår her at dommeren hadde gjennomgått alle henvendelsene fra arvingene, inkludert henvendelsene fra klagerne og deres advokat. Ved brev av 13. desember 2016 ga dommeren en tilbakemelding på de ulike henvendelsene, der hun konkluderte med at bostyrer hadde opptrådt innenfor lov og god praksis. Dommeren besvarte også senere henvendelser fra klagerne, bl.a. ved å henvise til brevet av 13. desember 2016.

Utvalget kan ikke se at det var kritikkverdig av dommeren å gi tilbakemelding til klagerne i et brev til deres advokat. Det er vanlig og korrekt at korrespondansen mellom retten og partene går via partenes advokat. Det kan ikke oppstilles noe krav om at dommeren skal svare partene separat i en slik situasjon.

Tilsynsutvalget har etter dette kommet til at det ikke grunnlag for å konkludere med at tingrettsdommer C har opptrådt i strid med god dommerskikk i forbindelse med korrespondansen med klagerne.

Når det gjelder dommerens beslutning i brevet av 13. desember 2016, herunder hennes vurderinger av bostyrerens opptreden og uttalelser, ligger det utenfor utvalgets myndighet å vurdere dette. Tilsynsutvalget kan ikke gripe inn i dommerens faglige vurderinger og beslutninger, herunder ikke avgjørelser som kan danne grunnlag for anke til høyere rettsinstans, jf. domstolloven § 236 fjerde ledd. Utvalget kan heller ikke vurdere prosessuelle avgjørelser som ikke kan ankes. Utvalget viser for øvrig til at beslutningen i brevet av 13. desember 2016 ble anket til lagmannsretten, og at anken ble forkastet. Den delen av klagen som gjelder dommerens vurderinger og beslutninger skal avvises.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som utvalget ikke kan vurdere.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer C.